

20 'De medicijnkast'

Hulpmiddelen voor goed praktisch medisch onderwijs liggen soms voor het oprapen. Aangezien bij dat onderwijs de praktijk onderwezen moet worden, zijn die hulpmiddelen ook gemakkelijk in de praktijk te vinden, zonder dat gebruik gemaakt hoeft te worden van ingewikkelde, bedachte constructies.

Kalsbeek beschrijft in dit nummer van 'Bulletin Medisch Onderwijs' hoe hij bij het onderwijs in de praktische farmacotherapie gebruik maakte van de geneesmiddelkast die aanwezig was op zijn afdeling. Dit was een kast met voorraden geneesmiddelen, alfabetisch gerangschikt, waaruit de verpleegkundige putte bij het gereedmaken van de 'geneesmiddelenkar'. Een dergelijke medicijnkast heeft voor het onderwijs het voordeel, dat hij een overzicht geeft van alle geneesmiddelen die op de afdeling gebruikelijk zijn. Zo'n medicijnkast paste goed in het lesprogramma van Kalsbeek, dat een systematisch overzicht gaf over de gehele farmacotherapie aan de hand van schema's, de z.g. farmacotherapeutische ramen (FTR).

Maar ook als de geneesmiddelkast op de afdeling anders is ingericht, kan die voor het farmacotherapie-onderwijs gebruikt worden. Op de afdeling interne geneeskunde van het Academisch Ziekenhuis Utrecht worden in de geneesmiddelkast slechts die farmaca in voorraad gehouden die de opgenomen patiënten voorgeschreven hebben gekregen, terwijl de indeling van de kast op naam van de patiënt is. Voor bijna elke opgenomen patiënt zijn dus één of meer potjes aanwezig. Jarelang heb ik aan de hand van deze potjes farmacotherapeutische colloquia t.b.v. de junior-co-assistenten gehouden. Door de beperktheid van het aantal aanwezige farmaca kon het niet zo'n systematisch onderwijs zijn als Kalsbeek placht te geven, maar anderszins heeft de Utrechtse geneesmiddelkast het voordeel, dat de aanwezige geneesmiddelen betrekking hebben op de opgenomen patiënten die de juco's kennen, zodat het besprokene zeer relevant voor hen moet zijn.

F. C. Bleys

Kliniek voor Inwendige Geneeskunde
Academisch Ziekenhuis
Postbus 16250
3500 CG Utrecht

Een vijand van dit soort onderwijs zijn moderne ontwikkelingen in de geneesmiddelvoorzieningen binnen ziekenhuizen, waardoor geen voorraadpotjes meer op verplegingsafdelingen aanwezig zijn. Misschien is er dan toch een oplossing, n.l. zoals ik heb bedacht voor het Simulatie- en Instructielaboratorium (SIL), waar de pas gearriveerde juco's tijdens een introductieperiode 'droogzwemmend' oefenen. Er zijn daar dus geen echte patiënten en uiteraard ook geen geneesmiddelen. Op het SIL heb ik een afgedankte chirurgische instrumentariumkast ingericht als 'gesimuleerde' afdelingsmedicijnkast met rijen echte potjes met echte farmaca van enige gefingeerde patiënten. Deze potjes bevatten zowel zinnige als schadelijke combinaties van geneesmiddelen. Enkele van deze combinaties worden klassikaal besproken en door de studenten geanalyseerd, waarvoor zij de geneesmiddelpotjes in bij een grootwinkelbedrijf aangeschafte bestekbakken uitgedeeld krijgen. Verder kunnen de studenten zelfstudie doen aan de hand van de geneesmiddelkast met behulp van een klapper praktische farmacotherapie en het boek 'Materia Medica Selecta'.

De moraal van dit verhaal: Clinicus, kijk eens naar de geneesmiddelvoorziening op uw afdeling en bedenk hoe die zou zijn in te passen in uw farmacotherapie-onderwijs.